

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õppekavarühmade Keemiatehnoloogia ja- protsessid, Kaevandamine ja rikastamine hindamisaruanne

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

2023

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa.....	6
3. Keemiaprotsesside ja – tehnoloogia ning kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	8
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	8
3.2 Õppimine ja õpetamine.....	10
3.3 Õpetajad.....	15
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused keemiaprotsesside ja- tehnoloogia ning kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmade osas.....	17

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel ja -vestlustel kogutud info.

Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Hindamisvaldkonnad on:

- **õppekavad ja õppekavaarendus,**
- **õppimine ja õpetamine,**
- **õpetajad.**

Hindamiskomisjon esitab hindamisaruandes hindamisvaldkondade kaupa kokkuvõtliku analüüsi õppekavarühma õppekavade kohta. Komisjon toob iga hindamisvaldkonna analüüsi tulemusena välja **järeldused**: tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad** ja soovitusel viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitusel arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mitteamarvestamine on kooli otsustada. Soovitusel arendusteks ei mõjuta lõppotsuse kujunemist.

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) kutsehariduse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavarühma kvaliteedi hindamine läbi:

- kuue (6) aasta pärast, kui õppekavarühmas toimuv õppetöö vastab kvaliteedi hindamise kriteeriumidele ja õigusaktidele;
- kolme (3) aasta pärast, kui hindamisnõukogu hinnangul esineb õppekavarühmas õppetöö mittevastavusi õigusaktidele ja/või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

Kui hindamisnõukogu kaalub kahe hindamisotsuse vahel ning leiab, et teatud tingimuse täitmisel kooli poolt oleks võimalik võtta vastu positiivsem otsus, võib ta sellise otsuse vastu võtta kõrvaltingimusega haldusmenetluse seaduse § 53 mõttes.

HAKA moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. HAKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. HAKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Rein Oselin - kutseõppe ekspert, komisjoni esimees;

Järvamaa Kutsehariduskeskuse koolijuht (2008 - tänaseni), varasematel aastatel oli Kohtla-Järve Polütehnikumi ja Paide Kutsekeskkooli direktor. On osalenud kutsestandardite, riiklike õppekavade väljatöötamise töörühmades, kutse- ja erialaliitude töös ning kutsehariduse koostöövõrgustikes ja projektides.

Marika Roosipuu - valdkondlik ekspert/tööandjate esindaja, komisjoni sekretär;

Eesti Energia AS arendusspetsialist (2007 - tänaseni); Eesti Energia AS, assistent (2000 – 2007). Osalenud kutsenõukogude ja -komisjonide töös, omab praktikajuhendaja kogemust.

Eleri Cortina - kutseõppe ekspert;

Tallinna Kopli Ametikooli õppejuht (aug 2023 - tänaseni), arendusjuht ja õppejuhi asetäitja (2022 – 2023 aug); täiendusõppe osakonna juhataja (2011 - 2022). Omab kogemust töökohapõhise õppe praktikajuhendajate koolitamisel; osalenud kutsestandardite, riiklike ja kooli õppekavade väljatöötamises, kutsehariduse riiklikes ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, projektides.

Kirill Shevelev - valdkondlik ekspert/tööandjate esindaja;

VKG Kaevandused OÜ tootmisosakonna allmaatööde peaspetsialist (2017 -tänaseni); rikastusvabriku juhataja (2010-2017), allmaa jaoskonna mäemeister; EE Kaevandused AS allmaa jaoskonna asejuhataja (2006-2010). Olnud mäenduse kutseeksami hindaja (2017) ja inglise keele õpetaja (2005).

Kadri Rattasepp - valdkondlik ekspert/tööandjate esindaja;

NPM Silmet OÜ (Molycorp Silmet AS) personalijuht (2012 - tänaseni); Rakvere Lihakombinaat personalijuht (2005-2012); Kreenholmi Valduse AS (personalidirektor 1995-2004); omandanud ärijuhtimise magistrikraadi. Osalenud kutsenõukogude ja -komisjonide töös; kutsestandardite, riiklike ja kooli õppekavade väljatöötamises, OSKA raporti (Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus) koostamises.

Hindamisprotsessi kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid HAKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse 19. septembril 2023. Hindamisprotsessiks valmistumisel tutvusid hindamiskomisjoni liikmed kutseõppe kvaliteedi hindamise eksperdi juhendiga, Ida- Virumaa Kutsehariduskeskuse eneseanalüüsi aruandega, kooli kodulehe ja seal avaldatud informatsiooniga ning õppekavadega õppeinfosüsteemis Tahvel. Hindamiskomisjoni esimene koosolek toimus 02. oktoobril 2023, kus vaadati üle hindamisprotsess, lepiti kokku komisjoniliikmete ülesanded ning koostati tööplan.

Hindamiskülustus ja selle ettevalmistus toimus ladusalt. Külustus toimus 25. oktoobril, sellele eelneval perioodil toimusid virtuaalsed vestlused vilistlaste ja ettevõtjatega. Komisjon avaldab

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

koolile koostöö eest siirast tänu. Hindamiskülastusel vestles kool õppijatega, õpetajatega, osakonna juhtliikmetega, juhtkonnaga ning õpilast toetava üksuse töötajatega.

Kooli poolt esitatud eneseanalüüsi informatiivsust hindab komisjon rahuldavaks ja soovib koolile edaspidistes aruannetes luua rohkem seoseid parendustegevuste ja nende tulemusena muutunud trendidega, näiteks sihtgruppide rahuolu, koolis kokkulepitud kvaliteedinäitajad jms.

Hindamisaruanne on koostatud õppekavarühmade kohta ühiselt ning erisused on välja toodud. Hindamisaruande koostamisel lähtus komisjon kooli poolt esitatud eneseanalüüsist, hindamiskülastuse käigus kogutud informatsioonist, kooli kodulehel ning avalikes andmebaasides (nt EHIS, Haridussilm) avaldatud andmetest. Aruandes on kasutatud lühendeid IVKHK (Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus), ÕKR (õppekavarühm).

Hindamiskülastuse käigus tutvus komisjon kooli esitatud õpetajate eneseanalüüsidega ja ÕKR-i õppekeskkonnaga. Hindamiskülastus ja suhtlus hindamisprotsessi ajal oli meeldiv ja koostöine. Komisjon tänab ettevõtteid ja kooli koostöö eest.

Komisjoni soovitusel lähtuvad eesmärgist aidata kaasa kooli püüdlustele parandada põhiprotsessi - õppija arengut sh protsessi planeerimist, rakendamist ning kvaliteedi tagamist.

HAKA esitas esmase aruande koolile 29. novembril 2023.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis hindamiskomisjon arvesse kooli kommentaare.

Hindamiskomisjon esitas lõpparuande HAKA-le 14. detsembril 2023.

2.Üldosa

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus (edaspidi IVKHK) loodi 2005. aastal Kohtla-Järve Polütehnikumi, Kohtla-Järve Kutsekooli ja Jõhvi Ametikooli ühendamisel.

2016. aastal toimus Ida-Virumaal kolme kutseõppeasutuse – Narva Kutseõppekeskuse, Sillamäe Kutsekooli ja Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse ühinemine.

01.09.2023 reorganiseeriti 7 erialaosakonda terviklikuks õppeprotsessi planeerivaks ning korraldavaks struktuuriüksuseks, kuhu kuuluvad üldosakond, teeninduse osakond, tehnika- ja tehnoloogia osakond ning majanduse- ja IT osakond ning täiendusõpe. Osakondade juhtmeeskondadesse kuuluvad juhataja, õppearenduse spetsialist ja praktikakoordinaator. Kooli põhiprotsessi tõhusaimaks toetamiseks liideti finants- ja haldusosakond ning loodi turundusosakond.

Kooli hetkeseisu hindamisprotsessi ajal mõjutas lisaks struktuurimuutusele ka kolme kooli liitumise tulemusel tekkinud eri traditsioonide ning organisatsioonikultuuride väga keeruline ja kohati vastanduv kombinatsioon. Ebaselgus hinnatavate õppekavarühmadega seotud majandusharudes riiklikul tasandil (rohepööre, kaevanduste sulgemine jms) väljendub otseselt õppijate arvu vähenemises (viimastel aastatel ei ole avatud mäetöölise 4. ja 5. taseme kutseõppe rühmi) ning õpetajaskonna ebakindluses tuleviku osas. Lisastressi suurele osale kooli liikmetest tekitab Eesti riigi ning üldsuse tugev surve eestikeelsele õppele üleminekuks. Samas jäi komisjonile mulje, et suur osa inimestest, kes on kaevuri või keemiku erialaõppe valinud, tajuvad kooli ja oma tulevase töö erilisust ja prestiiži. Selgitada seda vastuolu komisjoni liikmed ei oska.

IVKHK eriliseks võib lugeda ka, et hinnatavate õppekavarühmade praktikaettevõtted on reeglina kõik Eesti mõistes suured ettevõtted, näiteks AS-d Eesti Energia, Enefit Power, Silmet, VKG. Praktika on näidanud, et suurte ettevõtete potentsiaal panustada kooli arendustegevusse on kõrgem kui väikeettevõtetel.

Vaatamata sellele, et Eesti Vabariigi majanduse oluliseks osaks, Ida-Virumaa regiooni eripäraks ja IVKHK omanäolisuse tugisambaks on põlevkivi- ja keemiatööstus, moodustab hinnatavate õppekavarühmade õpilaste arv kooli kogu õpilaste arvust siiski väga väikese osa (Tabel 1).

Tabel 1. Õppijate arv koolis ja hinnatavates õppekavarühmades (Haridussilm, kooli andmed)

Õppurite arv /osakaal kogu arvust	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
IVKHK kokku 100%	2574	2411	2391	2627	2649	2306
Keemiatehnoloogia ja - protsesside ÕKR	53 2%	77 3%	85 3%	73 3%	57 2%	68 3%
Kaevandamise ja rikastamise ÕKR õppijad	75 3%	82 3%	57 2%	18 0,5 %	11 0,5%	25 1%

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

Hinnatavates õppekavarühmades tegid 2015. aasta akrediteerimisprotsessi käigus toonased komisjonid koolile 4 strateegilise tasandi arengusoovitust. Tabelis 2 on ülevaade nende täitmisest.

Tabel 2. 2015. aasta hindamisprotsessi arengusoovituste täitmine.

2015. aasta hindamisprotsessi arengusoovitused hinnatavates ÕKR-des	Komisjoni tähelepanekud
Hinnatavate õppekavarühmade õppe pakkumine kogu riigis	Komisjoni hinnangul ei ole täidetud.
Töötajaskonna riigikeele oskuse parandamine	11-st mitte-eesti emakeelega intervjueeritavatest 8 vestlesid komisjoniga eesti keeles praktiliselt vabalt. Komisjoni hinnangul on soovitusel olulises osas arvestatud
Töökohapõhise õppe pakkumine hinnatavates õppekavarühmades	Viimase 4 aastaga on töökohapõhises õppe lõpetanud keemiatehnoloogia ja protsesside ÕKR-s 52 õppijat ning kaevandamise ja rikastamise ÕKR-s 70 õppijat.
Kooli õppeinfrastruktuuri kasutamine täiendkoolituses	Viimase 5 aasta jooksul on täienduskoolitus kursustel osalenud keemiatehnoloogia- ja protsesside ÕKR-s 332 õppijat ning kaevandamise ja rikastamise ÕKR-s 693 õppijat. Väljalangevusprotsent oli 1,5

Komisjoni hinnangul on soovitustega väga olulises osas arvestatud. Lisaks on IVKHK edukalt taotlenud keemiaprotsesside operatori, mäetöölise ning laborandi kutseandja õigused.

Komisjon peab oluliseks märkida, et hindamisperioodil erinevate vastutusvaldkondade (õppekavaarendus ja- rakendus, täiendkoolituse korraldamine, enesehindamise aruande koostamine) juhtide töösuhted kooliga olid hindamisprotsessi ajal lõppenud ning mõnedel juhtudel ei olnud kooliküllastuse käigus võimalik lisainformatsiooni saada. Sellistel juhtudel tugines komisjon vaid kooli aruandes esitatule. Aruandes on kajastatud ka kooli uue juhtkonna seisukohad niivõrd, kuivõrd on need olulised aruande selguse ja terviklikkuse osas.

3. Keemiaprotsesside ja – tehnoloogia ning kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Õppekavaarenduse eest vastutas hindamisperioodil osakonnajuhataja, kelle töösuhe hindamisprotsessi ajaks oli lõppenud. Hindamisaruandele tuginedes leiab komisjon, et suures osas on IVKHK hindamisperioodil tegutsenud piisava metoodilisuse ning järjekindlusega tagamaks erialade areng. Nii näiteks toetab 5. taseme mäetöölise õppekava koostamist ning õppe alustamist OSKA raport, mille järgi kasvab vajadus tehnikute ja operaatorite järgi ning väheneb vajadus lihttöölise järgi. Koolikülastusel selgitas juhtkond komisjonile, et õppekavaarendus on seatud prioriteediks ning struktuurimuudatusega on loodud ametikoht, mille tööülesanne on kogu kooli õppekavade arendus ning sidustamine.

Õppekavade arendamise ja rakendamise ajakohasust ja muutmise vajadust analüüsis kool osaledes HTM-i poolt korraldatud arenguprotsessides (näiteks Karjäärimooduli asendamine Õpitee mooduliga) ning suheldes tööandjatega. Nii näiteks on 5. taseme mäetöölise õppekavasse lisatud automaatikaseadmete õpet ning keemiaprotsesside operaatori õppekavasse abiseadmete moodul. Ülekooliliselt on rakendatud digioskuste arendamise moodulit.

Vestlustel õpetajatega sai hindamiskomisjon eeltoodule kinnitust. Erialaõpetajad on kaasatud õppekavade koostamise ja rakendamise parendamisse, nad teavad oma rolli. Vestlusest õpetajatega selgus, et nad mõistavad IVKHK tegelikku potentsiaali ning on valmis näiteks keemiaprotsesside tehnoloogia õppekava arendama ka väljapoole põlevkivikeemiat, näiteks toodi toiduainetetööstus, farmaatsia, meditsiin.

Õppekavade rakenduse ning õppe kvaliteedi parandamistegevusi teeb kool komisjoni hinnangul rutiinselt, asjakohaselt ning piisavalt. Kooli eneseanalüüsis on selle kohta toodud piisavalt näiteid. Küll aga on komisjoni hinnangul koolis õppekavade arendustegevuse

tõhususe ja mõjususe mõõtmine episoodiline. Seda kinnitasid vestlused ning fakt, et kooli eneseanalüüsis viidatakse vaid 2020. aasta rahuolu-uuringule. Trende aastate lõikes ning õppekavarühma võrdlust teiste õppekavarühmadega komisjon ei tuvastanud.

IVKHK struktuurimuutusega on muudetud õppekavaarenduse tööjaotust. Alates 2023. aasta septembrist on arenduse eest vastutajateks osakonnajuhatajad, kellele on juurde loodud nii valdkonnasisene tugi õppearendusspetsialisti näol kui ka ülekoolilise ühtluse ja sidususe saavutamiseks õppekorralduse peaspetsialisti ametikoht.

Õppekavade igapäevane rakendamine, vastutus õppijate õpiväljundite saavutamise eest lasub õpetajatel, kellel on õppetöö läbiviimiseks piisavalt ressursi ning iseseisvust. Vestlustest õppijate ja vilistlastega sai komisjon kinnitust, et õpetajad on õppijate silmis autoriteetidid, tunnevad oma ala. Teineteise suhtes tuntakse positiivset meelestatust ning respekti. See teadmine annab komisjonile kindlust, et eeldused mistahes muutusteks on olemas.

Vaatamata õppekavaarendustööle ei ole viimasel kahel aastal täitunud mäetöölise 4. taseme kutseõppe grupp ning viimasel aastal ka 4. taseme kutsekeskhariduse õppegrupp. Samas nii OSKA raport kui ka tööandjad (näiteks AS VKG juhatus) viitavad tööjõu stabiilsele vajadusele (ca 25-30 pensionile siirdujat aastas) kui ka ühekordsele suuremale vajadusele. AS VKG avab 2024. aastal uue kaevanduse, tööjõuvajadus korraga on ca 100 inimest. Komisjoni vaates on koolil potentsiaali nii tasemeõppe gruppideks kui ka muudest, vanema tehnoloogiaga kaevandustest üle tulijate ümberõppeks mistahes õppevormis.

Keemiatehnoloogia ja – protsesside eriala õpilased tegid vestlusel komisjoniga ettepaneku koolil kaaluda laborandi 4. taseme kutseõppe avamist. Nende hinnangul on koolitusvajadus olemas.

Niisamuti viitab OSKA raport ka interdistsiplinaarsuse vajadusele. See annab komisjoni hinnangul koolile võimaluse mäetöölise õppekava arendamises keskenduda lisaks traditsioonilisel allmaakaevandusviisile ka teistsugustele kaevandusviisidele (karjäärid jm) ning rahuldada ka nõudlust suuremate üld- ja IT oskustega (st, suurema karjääripotentsiaaliga) töötajate järele.

Kooli juhtkonna selgitustel on astunud vajalikud sammud (sh ka õppekavaarenduses) ning ollakse valmis aktiivselt osalema õiglase ülemineku ning rohepöörde protsessides. Selle eesmärk on eelkõige kaasaegsete tehnika ning tehnoloogiate (sh IT- alaste) õpetamine.

Järeldused

Tugevused

- Hinnatavate õppekavarühmade õppe traditsioon koolis on väga pikk. Kooli staatus ja oluline roll energeetika- ja keemiatööstuses on kinnistunud ning sektor arvestab kooliga.
- Kooli keemiatehnoloogia ja -protsesside ÕKR õppe- ja rakenduskavade arendamine on asjakohane, piisava huvigruppide kaasatusega ning tagab õppe sisu vastavuse töömaailma nõudlusele.
- Õpetajad on valmis osalema õppekavaarenduses ning neil on ideid pakkuda erialaõpet ka väljaspool Ida-Virumaad.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Komisjoni hinnangul ei ole õppekavaarendusprotsessi tõhusust ja mõjusust süsteemselt hinnatud. Komisjon soovib selline süsteem luua. See annab nii juhtkonnale kui ka

osakondade juhtidele selged eesmärgid arendustegevuseks ning võimaluse tehtut analüüsida ning hinnata.

Arenguvõimalused

- Kaevandamise ja rikastamise õppekavarühma 4. taseme grupid ei ole täitunud. Selle põhjuseks on ebaselgus riigi põlevkivi- ja energiatööstuse sektoris. Küll aga suureneb Eestis seoses teede ja raudtee ehitamisega muude maavarade (eelkõige liiv, kruus, killustik) kaevandamine ning tööjõuvajadus. Komisjon soovib koolil kaaluda kaevandamise ja rikastamise õppekavaarendusel selle asjaoluga arvestada.
- Keemiatehnoloogia ja- protsesside õppekavarühma õppebaas on kaasaegne ning õpetajad on valmis lisaks põlevkivikeemiale õpetama ka muude majandusharude (toiduainetetööstus, farmaatsia, puit, vesi jm) keemiaprotsesside tehnolooge ning laborante. Õppebaas seda võimaldab. Komisjon teeb koolile ettepaneku seda potentsiaali rakendada.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppekavade rakendamist reguleerib koolis selgelt koostatud, õigused ja kohustused defineeriv ning kõiki protsesse kirjeldav õppekorralduseeskiri. Õppetöö korraldamisel ja edasijõudmisel kasutatakse asjakohaseid digilahendusi (Tahvel, Moodle, praktikapäevikud jms).

Õppijad on praktiliselt kõik mitte-eestikeelsetest peredest. Suur osa neist valib eriala nn dünastiatraditsioonist ning nad teavad erialade sisu ning tulevikuperspektiivi. Õppijate ja vilistlaste sõnul ei ole koolil vaja hinnatavate õppekavarühmade reklaamimiseks palju ressursi kulutada. Suur osa sellest tehakse ära põhikoolides (karjäärpäevad, ettevõtete külastused jms). Vaatamata sellele kasutab kool erinevaid reklaamikanaleid aktiivselt.

Üks vilistlane nimetas õppima asumise põhjuseks ka eesti keele mitteoskamisest tulenevat valikute vähesust.

Kooli sisseastumine on paindlik ning õppijale mugav. Seda saab teha nii elektrooniliselt kui ka koolis koha peal. Dokumentatsioon kontrollitakse ning järgneb õppija kandidaadi vestlus ning teadmiste test. Nende sammude eesmärk on garanteerida piisavate eelteadmiste ning motivatsiooniga õppijad. Vastuvõtu protsessis osalevad erialaõpetajad ning tugitöötajad, vastutus ja tööjaotus on kõigil selge.

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

Õpikeskkond on kaasagne ja võimaldab edukalt kasutada nii auditoorset, praktilist kui ka iseseisevat õpet. Õpetajate ja õppijate sõnul materjale (nt kemikaalid, laboriseadmed) piisab. Koolis on ka mäetöömashinade simulaatorite klass. Õpetaja valib vahendeid, soetamine ja rahastamine on kontrollitud ning süsteemne. Kõik intervjueritavad seda ka kinnitasid.

Õppekorraldust ja õpiväljundeid tutvustatakse ning hindamiskriteeriumid on õpilastele teada. Nende järgi ka hinnatakse. Väljundite saavutamise kvaliteeti hindasid nii vilistlased kui ka õppijad väga heaks. Õppijad rõhutasid õpetajate abivalmidust, tuge ja teadmisi, töökohapõhise õppevormi õppijad lisaks ka asjaolu, et koolis õpivad nad rohkem, kui tööol vaja. Vilistlased hindavad koolist saadud teadmisi piisavateks. Kool on eneseanalüüsis kirjeldanud suurt hulka tegevusi praktikakorralduse parandamiseks, näiteks konverentsid, pidev side ettevõtete juhendajatega ja nende koolitamine, ometigi jääb komisjon arvamusele, et tegevused pole olnud piisavad või asjakohased. Tööandjad hindavad nii praktikantide kui ka lõpetanute teoreetilisi teadmisi headeks, praktilisi oskusi rahuldavateks, kuid just ettevõttespetsiifilisi oskusi mitterahuldavateks. Eriti rõhutatakse praktikantide ebaühtlast ettevalmistust ning motivatsiooni.

Õppetöö kvaliteeti võib aastate lõikes pidada stabiilseks. Seda kinnitab kõrgem keskmine edukusprotsent kutseksamil võrreldes nii kooli kui ka riigi keskmise edukusega.

Tabel 3. Kutseksamite edukalt sooritanute osakaalu võrdlustabel (Allikas: Haridussilm)

Aasta			2018	2019	2020	2021	2022
Kutseksami edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest, %	KOKKU	EESTI	60,5	68,8	69,6	71,5	72,2
		Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	59,6	73	73,7	73,2	71,9
	Tehnika, tootmine ja ehitus	EESTI	60,5	68,8	70	73,1	Andmed puuduvad
		Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	61,8	75,3	72,2	77,3	76,2

Õppesisu on määratud õppekavadega, meetodite ja materjalide valikus on õpetaja vaba. Vestlused õpetajatega kinnitasid, et selline korraldus on harjumuspärane, sh ka traditsioon, et õppekava valikaineid valib kogu õppegrupp koos. 2020. aastal läbi viidud rahuolu-uuringu järgi on õppijate rahuolu õppetöö, praktikakorralduse ja hindamise osas kõrge. Seda kinnitasid ka vestlused vilistlaste ning õppijatega. Näiteks toodi, et õppe sisu on (eriti töökohapõhises õppes) mõnikord ületanud õppijate ootused ning mingeid muudatusi selles osas soovida ei osata. Küll aga tegid töökohapõhiste õppekavade õppijad korralduslikke ettepanekuid toitlustuse aegade, garderoobi kasutamise võimaluse ja konsultatsioonide läbiviimise (ebasobiv ajagraafik) kohta.

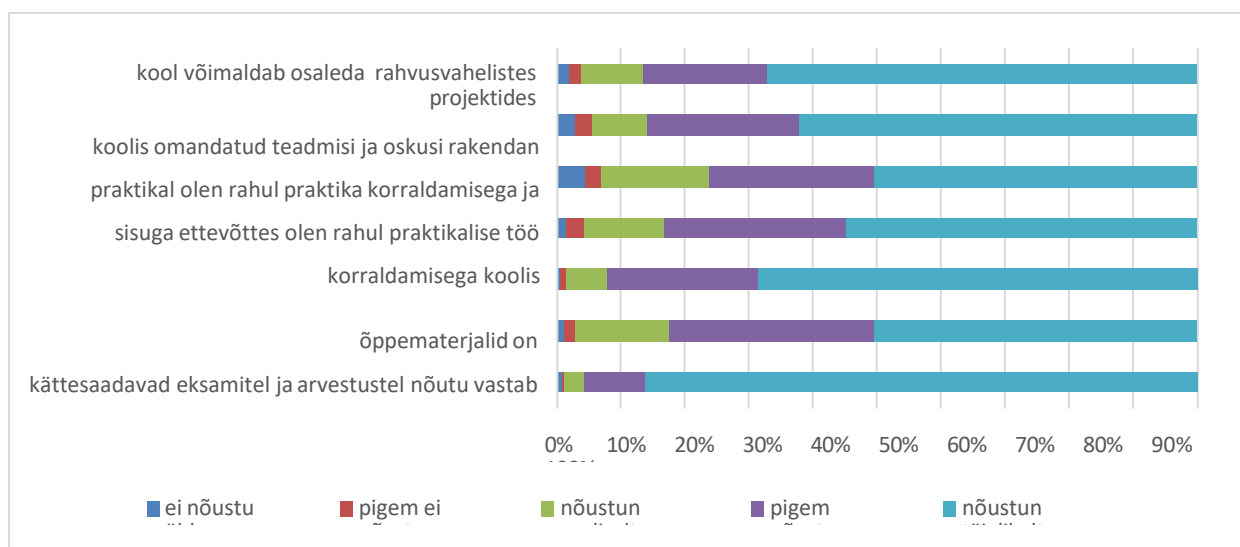

Diagramm 1. Õpilaste rahulolu küsitlus 2020. aastal (kooli andmed).

Hinnatavates valdkondades käib kogu õppetöö vene keeles. Hindamiskülastuse intervjuudes olid enamasti intervjuueeritavaid suutelised vestlema eesti keeles. Valmisolekut õppekava eesti keeles rakendada ei ole (suuresti ka sisseastujate keeleoskuse tõttu), küll aga tundis komisjon entusiasmi arenguks. Näiteks õpilased tegid ettepaneku luua kooli territooriumid (näiteks kohvik), kus peab rääkima vaid eesti keelt. Ka vilistlased soovitasid rohkem keeleõppega tegeleda. Kool on selleks samme ka astunud, näiteks on suurendatud eesti keele tundide arvu.

Õppija toetamiseks loodud protsesside ning tegevuste tõhusust näitab kooli nominaalajaga lõpetajate osakaal. IVKHK vastav näitaja valdkonnas on ligikaudu võrdne riigi ja kooli keskmistega.

Tabel 4. Nominaalajaga lõpetanud õppijate võrdlustabel (Allikas: Haridussilm)

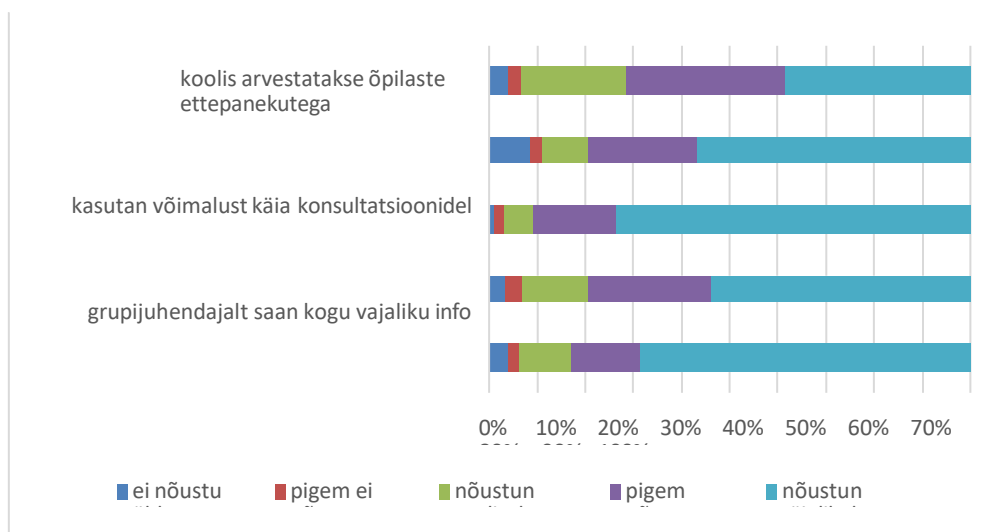
Aasta			2018	2019	2020	2021	2022
Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal, %	KOKKU	EESTI	50,4	53,4	54,1	52,7	52,6
		Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	56,4	59,9	59,6	61,6	58,6
	Tehnika, tootmine ja ehitus	EESTI	50,1	50,8	53,2	53,4	Andmed puuduvad
		Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	51,4	57	56,7	58,9	53,8

Õppija toetamiseks loodud süsteem tegeleb nii probleemide ennetuse kui ka lahendamisega. Hinnatavates õppekavarühmades kooli andmetel HEV- õppijaid ei ole. Peamiselt on pidanud kool tegelema õppijate motivatsioonist tulenevate ning karjääriga seotud juhtumitega. Seda tehakse individuaalkorras.

Edasijõudmatusega (õppevõlad, konsultatsioonid) tegeldakse koolis süsteemselt. Kord nädalas toimuvad etteteatatud graafiku alusel konsultatsioonid ja järelevastamised. Tugispetsialistide sõnul tegelevad nad aktiivselt ka õppijate üldpädevuste (iseseisvus, suhtlemisoskus, ajaplaneerimine jms) arendamisega.

Õppijate rahuolu-uuring 2020. aastal näitas, et toetusmeetmetega ühel või teisel viisil ei ole rahul 25-30% küsitletutest.

Diagramm 2. Õpilaste rahulolu küsitlus 2020 a. (kooli andmed)

Kool on probleemi mõistnud. Õppijate toetussüsteemi on viimastel aastatel osakondade kaupa muudetud, protsess ei ole veel lõppenud, kuid muutusi juba tunnustatakse. Kutseõpetajad näevad grupijuhatajate töö ümberkorralduses endale suurt tuge väljalangevuse vähendamises. Intervjueeritavate sõnul on läbi aastate väljalangevus grupiti olnud väga erinev. Näiteks 2020. aastal lõpetas mäetöölise 4. taseme õppe umbes pool alustajatest, aga näiteks mõni aasta enne seda lõpetas 19-st alustanust 16.

Õpetajate ja õpilaste hinnangul on õhkkond ja meeleolu koolitunnis väga hea. Küsitletud õpilased hindasid 20 aasta pärast toimuva koolikokkutuleku osalusprotsendiks vähemalt 80%.

Järeldused

Tugevused

- Kooli õpilased ja õpetajad peavad teineteisest väga lugu. On täiesti tavaline, et suheldakse pärast õpingute lõppemist edasi. Koolile on see oluliseks infokanaliks nii õppe propageerimisel kui ka mistahes tagasiside või sisendite saamiseks.
- Kaevandamise ja keemiatööstusega seotud majandussektoris tegutsevad ettevõtted tunnevad kooli väga kaua aega ning peavad seda sektori oluliseks osaks. Sektoris töötab palju inimesi, kellel on kooliga seotud isiklikud positiivseid kogemusi ning kes vajadusel panustavad kooli õppekavaarendusse.
- Õppekavade rakendamise, õppijat toetavad ning õppetööd korraldavad protsessid on reglementeeritud, tööjaotus on selge. Õpetajatel on õppekavade rakendamisel suur kogemus, kasutatakse erinevaid digilahendusi ja e-materjale.
- Kooli tugispetsialistid mõistavad oma rolli õppijate toimetuleku- ja üldpädevuste oskuste arendamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Kooli õpetajate, vilistlaste ning õppijate argumenteeritud hinnangul on koolist saadavad teadmised ja oskused väga head. Samas ettevõtete esindajad leiavad, et

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

praktikantide teadmised, oskused ja motivatsioon on väga kõikuv. Komisjon soovib koolil otsida selle vastuolu põhjust, näiteks arutada ettevõtetega läbi praktikaprogrammid, muuta need ettevõttespetsiifilisemaks, et tõsta õppe kvaliteeti, aga ka praktikaettevõtete rahuolu.

- Intervjueeritavad kinnitasid rahulolu õppekavade rakendamisega, kuid analüüsi, kuidas aastate lõikes see muutunud on, ei ole tehtud. Eneseanalüüsis on vaid mõned andmed 2020. aastast. Komisjon soovib koolile luua õppekavade rakendamise hindamiseks ning parendustegevuste planeerimiseks süsteemne monitooring.

Arenguvõimalused

- Keemiatehnoloogia spetsialistide järele on nõudlus kogu riigis. Õpetajad on valmis tehnoloogi ja laborandi õppekavasid laiendama muudele valdkondadele ning õpetama Eesti teistes regioonides. Komisjon soovib koolil moodustada laborandiõppesse eestikeelne õpperühm ning reklaamida seda laiemalt kogu Eestis. Kindlasti oleks potentsiaali avada õppegrupe ka riigi teistes piirkondades. Paraneb õpetajate keeleoskus, suureneb kooli suutlikkus õpetada ka Ida-Virumaa õppijat eesti keeles.
- Õpilased mõistavad eesti keele vajalikkust. Komisjon soovib koolil taaselustada projektid, mille raames õppisid IVKHK õppijad erinevaid õpimoduleid teistes Eesti kutseõppeasutustes. Paraneb õppijate keeleoskus, suurenevad edasiõppimise ja karjäärivõimalused.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

IVKHK hinnatavate õppekavarühmade õpetajad on kogenud ning regioonis tuntud inimesed. Vastavalt 2020. aastal läbi viidud rahuolu-uuringule on õppijad rahul. Võrdse suhtumise, tagasiside regulaarsuse ning aine arusaadavusega oli rahul üle 90% õppijatest.

Õpetajate olemasolu, rakendamise ning arendamise eest vastutab osakonnajuhataja, kes vastutab ka õppekavade arengu ning kvaliteedi tagamise eest. Vajalike töötajate profiilid annab ette õppekava, rakendamine ja arenguplaanid vaadatakse üle arenguveestlusel võttes aluseks õpetaja eneseanalüüsi, millega komisjon ka tutvus. Arenguveestlusel lepatakse kokku eesmärgid ja tegevused järgmiseks perioodiks: koostatakse koolituskava, planeeritakse projektitegevus, õpetamine täienduskoolituses jms. Vähemkogenud õpetajatele määratakse mentor.

Vestlustel kinnitasid õpetajad, et nad teavad, mida neilt oodatakse igapäevases õppetöös ja selleks on neil tuge piisavalt: koolis töötab haridustehnoloog, toimivad võrgustikud, täienduskoolitused ja stažeerimised. Juhtkonnavahetuse ja struktuuri muutuse tõttu tuntakse puudust informatsioonist, mis annaks selgust planeeritavatest muudatustest ning kindlustunnet tulevikuks. Samal põhjusel soovisid intervjueeritavad näha tihemini kooli direktorit.

Järeldused

Tugevused

- Kooli õpetajad on suure kogemusega pedagoogid. Kooli sõnul 80% neist vastab kvalifikatsiooninõuetele.
- Hinnatavate valdkondade õpetajad on ettevõtetes tuntud, sest seal õpib palju nende õpilasi.
- Loodud IT-lahendused õpetajate töö lihtsustamiseks, planeerimiseks ning hindamiseks toimivad ning nendega ollakse harjunud.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Ajal, mil kogu organisatsioon on muutuses, juhib hinnatavaid õppekavarühmi lühikese staažiga osakonnajuhataja. Komisjon soovib kaaluda osakonnajuhataja suuremat toetamist teiste osakonnajuhtidega võrreldes.

¹ Õpetajad on hindamisaruande kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

- Õpetajate ebakindlus tuleviku ees on suur, eriti kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmas. Komisjoni arvates tuleks kooli juhtkonnal kaaluda töötajaskonna suuremat kaasamist nii planeerimis- kui ka elluviimisprotsessidesse.

Arenguvõimalused

- Hinnatavate õppekavarühmade õpetajad tunnevad oma eriala väga hästi, on kooli patrioodid ning on valmis rohkem panustama kvaliteeditagamisse, uute sihtgruppide leidmisse ja organisatsiooni arendamisse. Komisjon soovib kooli juhtkonnal (kvaliteedijuhil) see potentsiaal kaardistada ning rakendada.

4. Hindamiskomisjoni järeldused keemiaprotsesside ja- tehnoloogia ning kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmade osas

Tugevused

- Hinnatavate õppekavarühmade õppe traditsioon koolis on väga pikk. Kooli staatus ja oluline roll energeetika- ja keemiatööstuses on kinnistunud ning sektor arvestab kooliga.
- Kooli keemiatehnoloogia ja -protsesside ÕKR õppe- ja rakenduskavade arendamine on asjakohane, piisava huvigruppide kaasatusega ning tagab õppe sisu vastavuse töömaailma nõudlusele.
- Õpetajad on valmis osalema õppekavaarenduses ning neil on ideid pakkuda erialaõpet ka väljaspool Ida-Virumaad.
- Kooli õpilased ja õpetajad peavad teineteisest väga lugu. On täiesti tavaline, et suheldakse pärast õpingute lõppemist edasi. Koolile on see oluliseks infokanaliks nii õppe propageerimisel kui ka mistahes tagasiside või sisendite saamiseks.
- Kaevandamise ja keemiatööstusega seotud majandussektoris tegutsevad ettevõtted tunnevad kooli väga kaua aega ning peavad seda sektori oluliseks osaks. Sektoris töötab palju inimesi, kellel on kooliga seotud isiklikud positiivseid kogemusi ning kes vajadusel panustavad kooli õppekavaarendusse.
- Õppekavade rakendamise, õppijat toetavad ning õppetööd korraldavad protsessid on reglementeeritud, tööjaotus on selge. Õpetajatel on õppekavade rakendamisel suur kogemus, kasutatakse erinevaid digilahendusi ja e- materjale.
- Kooli tugispetsialistid mõistavad oma rolli õppijate toimetuleku- ja üldpädevuste oskuste arendamisel.
- Kooli õpetajad on suure kogemusega pedagoogid. Kooli sõnul 80% neist vastab kvalifikatsiooninõuetele.
- Hinnatavate valdkondade õpetajad on ettevõtetes tuntud, sest seal õpib palju nende õpilasi.
- Loodud IT-lahendused õpetajate töö lihtsustamiseks, planeerimiseks ning hindamiseks toimivad ning nendega ollakse harjunud.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Komisjoni hinnangul ei ole õppekavaarendusprotsessi tõhusust ja mõjusust süsteemselt hinnatud. Komisjon soovib selline süsteem luua. See annab nii juhtkonnale kui ka osakondade juhtidele selged eesmärgid arendustegevuseks ning võimaluse tehtut analüüsida ning hinnata.
- Kooli õpetajate, vilistlaste ning õppijate argumenteeritud hinnangul on koolist saadavad teadmised ja oskused väga head. Samas ettevõtete esindajad leiavad, et praktikantide teadmised, oskused ja motivatsioon on väga kõikum. Komisjon soovib koolil otsida selle vastuolu põhjust, näiteks arutada ettevõtetega läbi praktikaprogrammid, muuta need ettevõttespetsiifilisemaks, et tõsta õppe kvaliteeti, aga ka praktikaettevõtete rahuolu.

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteedihindamise aruanne

- Intervjueeritavad kinnitasid rahulolu õppekavade rakendamisega, kuid analüüsi, kuidas aastate lõikes see muutunud on, ei ole tehtud. Eneseanalüüsis on vaid mõned andmed 2020. aastast. Komisjon soovib koolile luua õppekavade rakendamise hindamiseks ning parendustegevuste planeerimiseks süsteemne monitooring.
- Ajal, mil kogu organisatsioon on muutuses, juhib hinnatavaid õppekavarühmi lühikese staažiga osakonnajuhataja. Komisjon soovib kaaluda osakonnajuhataja suuremat toetamist teiste osakonnajuhtidega võrreldes.
- Õpetajate ebakindlus tuleviku ees on suur, eriti kaevandamise ja rikastamise õppekavarühmas. Komisjoni arvates tuleks kooli juhtkonnal kaaluda töötajaskonna suuremat kaasamist nii planeerimis- kui ka elluviimisprotsessidesse.

Arenguvõimalused

- Kaevandamise ja rikastamise õppekavarühma 4. taseme grupid ei ole täitunud. Selle põhjuseks on ebaselgus riigi põlevkivi- ja energiatööstuse sektoris. Küll aga suureneb Eestis seoses teede ja raudtee ehitamisega muude maavarade (eelkõige liiv, kruus, killustik) kaevandamine ning tööjõuvajadus. Komisjon soovib koolil kaaluda kaevandamise ja rikastamise õppekavaarendusel selle asjaoluga arvestada.
- Keemiatehnoloogia ja- protsesside õppekavarühma õppebaas on kaasäegne ning õpetajad on valmis lisaks põlevkivikeemiale õpetama ka muude majandusharude (toiduainetetööstus, farmaatsia, puit, vesi jm) keemiaprotsesside tehnolooge ning laborante. Õppebaas seda võimaldab. Komisjon teeb koolile ettepaneku seda potentsiaali rakendada.
- Keemiatehnoloogia spetsialistide järele on nõudlus kogu riigis. Õpetajad on valmis tehnoloogi ja laborandi õppekavasid laiendama muudele valdkondadele ning õpetama Eesti teistes regioonides. Komisjon soovib koolil moodustada laborandiõppesse eestikeelne õpperühm ning reklaamida seda laiemalt kogu Eestis. Kindlasti oleks potentsiaali avada õppegrupe ka riigi teistes piirkondades. Paraneb õpetajate keeleoskus, suureneb kooli suutlikkus õpetada ka Ida-Virumaa õppijat eesti keeles.
- Õpilased mõistavad eesti keele vajalikkust. Komisjon soovib koolil taaselustada projektid, mille raames õppisid IVKHK õppijad erinevaid õpimooduleid teistes Eesti kutseõppeasutustes. Paraneb õppijate keeleoskus, suurenevad edasiõppimise ja karjäärivõimalused.
- Hinnatavate õppekavarühmade õpetajad tunnevad oma eriala väga hästi, on kooli patrioodid ning on valmis rohkem panustama kvaliteeditagamisse, uute sihtgruppide leidmisse ja organisatsiooni arendamisse. Komisjon soovib kooli juhtkonnal (kvaliteedijuhil) see potentsiaal kaardistada ning rakendada.